Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp	: Commissiedebat zorg en onderwijs
Datum	: 24 mei 2023
Referentie	: 23-0882/VM
Inlichtingen bij	: Vera Meewis, v.meewis@iederin.nl

Geachte leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Op 31 mei spreekt u met minister Wiersma en staatssecretaris Van Ooijen over zorg en onderwijs, mede naar aanleiding van het onderzoeksrapport 'Naar collectieve financiering van Zorg in Onderwijstijd.' Wij waarderen het dat u onderwijs en zorg in samenhang bespreekt, want dat is hard nodig. Ideaal gezien betrekt u hier ook de kinderopvang bij.

Hardvochtigheid en knelpunten in het systeem oplossen
De onzekerheid over goede, passende zorg in het onderwijs levert al veel te lang spanning en éxtra zorgen op in gezinnen. Ouders van kinderen met een beperking, een psychische kwetsbaarheid/ aandoening of andere ondersteuningsvraag spreken van een 'onmogelijk karwei' om zorg te regelen, ze verdwalen tussen de diverse loketten, ervaren wantrouwen, raken overbelast en krijgen maar moeizaam de zorg georganiseerd die hun kind nodig heeft om mee te doen.

Uit onderzoek naar hardvochtigheden in wet- en regelgeving OCW blijkt dat het wettelijk systeem zelfs hardvochtig uit kan pakken voor kinderen en jongeren die zorg nodig hebben om onderwijs te volgen, door rigide bekostigingsregels of door een discussie tussen zorg- en onderwijsfinanciers over wie de benodigde zorg, vanuit welke wet, bekostigt. Het kost scholen zo veel tijd en moeite om in te spelen op legitieme zorgvragen - als er al een passende school is voor een kind. Problemen verergeren hierdoor onnodig. Het is tijd om tot structurele oplossingen te komen voor de bekende knelpunten tussen het collectief ingerichte onderwijsstelsel en het individueel ingerichte zorgstelsel.

Voor het debat geven wij u graag onze punten mee. Wij zien het liefst een lange-termijn-oplossing die de beweging naar inclusief onderwijs ondersteunt. Op school tijdig en laagdrempelig zorg organiseren in samenspraak met ouders, maakt groot verschil in (mentaal) welzijn van jeugdigen, gezinnen en professionals.

Zorg dat regelarme zorg in het hele onderwijs beschikbaar komt
Wij staan positief ten aanzien van het simpel financieren van zorg in het onderwijs. Het voorstel voor collectieve inzet van zorg in onderwijstijd in de kamerbrief *Samen de schouders onder passend onderwijs* gaat echter niet ver genoeg en levert mogelijk nieuwe knelpunten op:

- Het aanpassen van wet- en regelgeving blijft beperkt tot een deel van het (v)so (cluster 3 en 4). Zo ontstaat er een nieuwe scheidslijn in ons gescheiden onderwijssysteem, waar de uitwisseling tussen speciaal en regulier onderwijs al moeilijk is. Gevolg kan zijn dat reguliere scholen leerlingen met een zorgbehoefte eerder doorverwijzen naar het (v)so omdat de zorg daar 'goed geregeld is'. Zo doorkruist deze beleidskeuze de beweging naar inclusief onderwijs, waarin we

juist willen dat kinderen met zorg en ondersteuning regulier onderwijs kunnen volgen.
Regel het eenvoudig financieren van zorg op school niet eerst voor een smalle doelgroep, maar pak dit meteen onderwijs-breed op zodat kinderen samen naar school kunnen gaan, zoals voorgesteld in de aangehouden motie De Hoop.

- In de kamerbrief blijft onduidelijk hoe de financiering van collectieve zorg in het onderwijs vormgegeven wordt en hoe dit uit zal pakken in de praktijk, per gemeente. Dit mag geen vermindering/verslechtering in zorg opleveren. Ook mag dit geen financiële consequenties hebben in de vorm van een eigen bijdrage voor ouder en kind.
- De regie over de collectieve zorginkoop beleggen bij gemeenten is niet wenselijk. Er is een groot risico op afstemmingsproblemen als scholen en zorginstellingen te maken krijgen met verschillende manieren van gemeentelijke collectieve zorginkoop. Als inkoopafwegingen leidend zijn is het gevaar bovendien dat ouders en kinderen te weinig inspraak houden en zich moeten schikken naar wat er financieel mogelijk is in plaats van wat er nodig is of wat zij willen. Individueel maatwerk (ook via de inzet van een eigen PGB-er) moet altijd mogelijk blijven als dit de beste passende, meest effectieve ondersteuning oplevert die een jeugdige en de omgeving verder helpt en uitval voorkomt.
- In veel gemeenten is vastgelegd dat het niet mogelijk is om een combinatie van zorg in natura en PGB voor dezelfde ondersteuningsfunctie in te zetten. Als de zorg in onderwijstijd via collectieve naturazorg wordt ingezet dan hebben ouders niet meer de vrijheid om thuis voor een PGB te kiezen.
- De collectieve inkoop mag geen nadelig effect hebben op het PGB budget voor zorg thuis. Wanneer een kind (tijdelijk) niet naar school kan, of in vakanties, moet er een dekkend budget zijn voor de extra zorg die thuis nodig is. Als collectieve zorg tijdens onderwijstijd voor het kind niet passend is zal de zorg in deze tijd meegenomen moeten worden in de indicatie/beschikking van de individuele zorg-/ ondersteuningsvraag. Ouders mogen in deze situaties niet geconfronteerd worden met aanvullende administratieve lasten.
- De betrokkenheid van ouders en kinderen bij de keuze van de zorgaanbieder per school moet goed geborgd zijn bij een collectieve inzet van middelen, zowel collectief via de medezeggenschapsraad als individueel via het ontwikkelingsperspectief. De rechtspositie van ouders en kinderen mag er door collectieve inkoop niet op achteruit gaan. Laat hen in partnerschap met de school regie over zorg houden.

- Wilt u de minister en staatssecretaris vragen om te komen tot één wettelijk kader waarmee regelarme zorg op school onderwijs-breed kan worden ingezet. Een kader dat regelruimte biedt voor maatwerk, zoals in het experiment voor onderwijs-zorgarrangementen. Waarin onderwijs ook (tijdelijk) mogelijk is op een zorglocatie en thuis, aansluiting op de zorg thuis geborgd is en ouders en leerlingen invloed hebben op besluitvorming over zorg.

Zorg op school is de basis van inclusief onderwijs!
Wij willen af van de vraag: is het onderwijs of is het zorg? Iedere afbakening hiertussen creëert namelijk automatisch nieuwe uitzonderingen. Leren, ontwikkelen en zorgen zijn geen gescheiden werelden maar horen, vanuit de leerling bezien, bij elkaar. In een inclusief onderwijssysteem volgen kinderen onderwijs in de buurt, met daarbij de benodigde aanpassingen, zorg, ondersteuning en begeleiding om zich naar eigen

vermogen te ontwikkelen. Iedere school heeft voldoende middelen nodig om het lerarenteam te versterken met zowel ondersteunende als gespecialiseerde (zorg)professionals. Tijdens het samenwerken leren deze collega's van elkaars kennis en ervaring. Deze vertrouwde gezichten kunnen tevens ouders bijstaan en zorg op school, thuis en bij de kinderopvang afstemmen. Door zorgmiddelen rechtstreeks te investeren in onderwijs wordt tevens voorkomen dat tijd en geld weglekt naar bureaucratie, coördinatie, afstemming en controle.

- We verzoeken u om de minister en staatssecretaris te vragen om de voor inclusief onderwijs noodzakelijke systeemverandering concreet te voorzien van een gezamenlijk, ontschot transitiebudget om passende zorg en ondersteuning structureel op iedere school te organiseren.

Slotopmerking
Wij vragen uw commissie om de diverse agenda's en maatregelen in het brede beleid voor de jeugd in hun samenhang te bezien. Wilt u aansturen op het integraal regelen van díe voorwaarden die alle kinderen en jongeren gelijke kansen op ontwikkeling bieden, en de nodige steun daarvoor eenvoudig toegankelijk maken op school of via initiatieven voor thuiszitters. Voorwaarden die professionals ondersteunen om hier met ouders als partner samen voor te zorgen.

Wij lichten u onze zienswijze desgewenst graag nader toe en wensen u alvast een vruchtbaar debat.

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer — ieder(in)

Lobke Vlaming — Ouders & Onderwijs.

Joli Luijckx — BALANS perspectief voor ieder gezin

Aline Molenaar — PerSaldo www.pgb.nl

Elijah Delsink — LBVSO Leerlingenbelang-VSO

Lydia Braakman — Zorgeloos Naar School met een chronische aandoening

Janouke van Meerveld — LAKS landelijk aktie komitee scholieren

Marjet Winsemius — Voor Werkende Ouders

Jack Swinkels

Jan Niemeijer

Emma Verbakel

Mirjam Blaak

Caroline Verkerk

Menno van de Koppel

Tineke Timmerman

Petra de Blok

Marije Miltenburg

Vera Hooglugt